

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KOZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre . . . . . 2 frt 60 kr.
Félévre . . . . . 1 „ 30 „
Negyedévre . . . . . 70 „
Egyes szám ára 6 krajczár.

Felelős szerkesztő:

ZSITVAY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Gróf Tisza Lajos.

A deák példabeszéd azt tartja, hogy halottakról csak jót vagy semmit se szóljunk, ne gáncsoljuk őket. A „Független Ujság“ is ezt tartja szem előtt, a mikor a mult héten elhalt Tisza Lajos grófról megemlékezik, mert politikai irányát nem helyeselhetjük, bár az elhunyt sok jó indulatot tanusított az ország ügyei iránt. De hát neki is meg volt költve a keze a rokonság révén, mert Tisza Kálmánnak volt testvéröccse, a ki álló 17 esztendeig volt magyar miniszterelnök és politikai szereplésében folyton az osztrákok felé huzott. Tisza Lajos gróf nem érdemli meg, hogy ezt a kemény igazságot koporsójára tegyük koszoru gyanánt, mert kellő mérséklet és higgadság jellemezte őt politikai tevékenységében mindenkor. 65 évet élt és több izben kivette részét az államkormányzásból.

A hetvenes évek elején közlekedésügyi miniszter, a Wekerle-miniszterium idejében pedig tárcza nélküli miniszter volt, vagyis a király személye körüli miniszteriumot vezette. Neves alkotásokkal nem öregbítette hírnevét, de mint higgadt, megfontolt szabadelvű politikus szavának nagy sulya volt mindig pártjában.

1879-ben, mikor a Tisza Szegedet elpusztította, ő lett kormánybiztosa az újraépülő Szegednek. Ebbeli érdemei emlékezetessé teszik nevét. Szeged diszpolgárának választotta s a király 1883-ban szegedi előnévvel grófi rangra emelte.

A hullámsírból kiemelt alföldi nagy város újraépítésénél azt a nagy tévedést követték el az

elhunyt és a mellé beosztott tanácsosok, hogy nem fokozatosan, hanem egyszerre, kurta pár esztendő alatt hajtották keresztül az ötven esztendő kölcsönrel eszközölt újraépítést. A szegedi lakosság nem győzte ezt a rohamos építkezést munkaerővel. Külföldre is eljutott ennek a hire s oda

tódult az idegen munkásnép, mely a város fölépítése után odahagyta a felépült várost és összekuporgatott garasait elvitte hazájába és így nagy szegénység, az ipar és kereskedelem teljes pangása vert tanyát a fényes új palotavárosban. Szeged szívós kitartásu, munkaszerető lakossága azonban előbb-utóbb ki fogja heverni az árviz és rohamos építkezés okozta bajokat.

A szegedi gróf életrajzát a következőkben adjuk röviden:

Született Geszten 1833-ban. Középiskoláit Debreczenben végezte, 1848-ban fejezte be a jogi tanfolyamot. Bejárta a külföldet s hazatérvén, 1861-ben képviselővé választották. A határozati párt híve volt. 1865-ben Deák-párti programmal ismét megválasztották képviselőnek. 1867-ben Bihar vármegye főispánja lett. Nemsokára kilépett a vármegye szolgálatából s a fővárosi közmunkatanácsnak alelnöke lett. 1869-ben csász. és kir. kamarás, 1871 június hó 21-én az Andrássy-kabinetben közlekedésügyi miniszter lett.

1873-ban a titkostonácsosi méltóságot kapta s a Lipótrenddel is kitüntette a király. 1871-ben ismét mandátumot vállalt. 1879-ben teljhatalmu királyi biztossá neveztetett ki az árviz sújtotta Szegedre. 1884 óta állandóan Szeged képviselője volt.

1885 óta a dunamelléki ev. ref. kerület főgondnoka. A delegációknak ismételten volt elnöke. 1892. évi november 19-étől 1894. évi június 10-ig a király személye körüli miniszter volt a Wekerle-kabinetben.

Gróf Tisza Lajos.

Züllött parlament.

Ki ne ismerné a holt tenger bibliai legendáját? Az igazságos Isten a bűnökbe sülyedt Szodomát és Gomorrhát pusztító tűzzel semmisítette meg s a bűnös városok helyén terül el ma is a holt tenger. Dögletes levegő veszi körül, mely miatt a hajós elkerüli, hal a vízében nem tartózkodik, a fölébe került madár elpusztul, élő állat közelében meg nem él s a mi hullámai közé kerül, maga is sós, dögletes utálattá válik, hogy soha többé semmire hasznát venni nem lehet.

Ehhez a holt tengerhez bátran lehet hasonlítani a mi parlamentünket. Évtizedek óta kihalt belőle az eszmény és csak a kapzsiság és a hatalomvágy miazmás párái szaporodtak benne, úgy, hogy ma minden eszme ezeknek a dögletes páráknak esik áldozatul. A hatalmon levő többség, a kinek első sorban volna kötelessége a nemzetet a parlament porondján meggyőzni a kormány helyes kezdeményezéseiről, csak hallgat és szavaz. Nincs ott szó eszméről és meggyőződésről, csak arról, hogy a kormány mellett szavazni kell, mert attól jön a mandátum, a hivatal, a tekintély, a befolyás. A kormány pedig hatalmának fentartására apró ajándékokkal biztosítja magának a szavazatot. Innét van, hogy a parlament nem egyéb, mint egy szavazógép, mely szavaz a kormány akarata szerint mint a karikacsapás, mert hisz az eltűnő csekély számu ellenzék véleménye soha még a legkisebb dolgokban sem vétetik figyelembe.

Igy azután a nemzet érdekeit érintő bármily fontos törvényjavaslat, eszme vagy kivánság merüljön is fel, elvész ebben a parlamenti holt-tengerben, annak hatalmi és önérdekes döglete megöli, kipusztítja az ellenzék ellentállását, erejét és jobbratörekvését, elernyeszti törekvéseit a meddő küzdelem és az egész parlament egy hiábavaló szervezetté sülyed le, a mely a nemzeti kiadások egy jelentékeny részét hiába veszi igénybe, az adózók terheit még ezzel is szaporítván.

De legyünk igazságosak. A szomorú állapotokért magát a nemzetet is lehet okolni. Mert harmincz éven keresztül, a mióta a mai párturalmi rendszer fennáll, nem törekedett ellentálló erejét fokozni, hanem a kétségbeesésnek karjaiba dobta magát és tétlenül nézte, erőt mikép pusztítják azok, a kiknek főérdekük az volt, hogy a nemzetet gyöngévé tegyék. Ehhez mindnyájan segédkezet szolgáltatunk. Legjobban a gazdaosztály, a mely erre legkevésbé szorult reá, mert hisz már vagyonánál fogva is a legfüggetlenebb elemét képezte az országnak. Kezdetről fogva nem törődött saját érdekeivel, hogy ezek érvényesülésével befolyását biztosította volna.

Elszegényedett és ezzel a nemzet legjavainak az ország dolgaiba való beleszólása is megsemmisült.

A kibontakozásnak ebből az áldatlan állapotból más módját most sem találjuk, mint azt, hogy a gazdaosztály igyekezzék régi befolyását visszaszerezni, igyekezzék oly törvények létrehozatalára, a melyek megélhetését biztosítják, függetlenségét visszaállítják és akkor verje ki az Ur templomából a kufárokat, a kik a parlamentet a nemzet érdekei ellenére, csak a saját érdekeik érvényesítésére használják fel.

Baj van az országban.

Szomorú hírek érkeznek az ország minden részéből. Terjed a szocializmus. Abban, hogy valaki szocialista, még nincsen semmi, a mi aggodásra adhatna okot. Okosan és észszerűen szocialisták vagyunk valamennyien. Törekszünk arra, hogy az emberek között fennálló óriási különbségek lehetőleg kiegyenlítettessenek: ne legyen tulságosan hatalmas és ne legyen elnyomott. Törekszünk arra is, hogy minden ember méltányos részt vegyen munkálkodásának gyümölcséből és háborítatlanul élvezhesse azt. Ezért igyekezetünk mindenek fölött az, hogy a kisemberek sorsán javítsunk, megterhelte-tésén könnyítsünk, a hatalmasak és erőszakosok ellen pedig küzdjünk minden erőnkkel. Hát ennyiben mi is szocialisták vagyunk és hiszszük, hogy minden becsületes ember velünk tart.

Azonban a köznép az ország nagy részében nem így fogja fel a szocializmust, hanem azt hirdetik köztük, hogy az a szocializmus, ha mindnyájan egyszerre egyenlőkké teszszük magunkat, a földeket pedig szépen felosztjuk egymás között. Persze, ez már nem szocializmus, hanem forradalom, a mi azzal végződik, hogy a tömeg fellázad a jogrend ellen, botra kapnak, egymás fejét beverik, azután jönnek a esendőrok, megszurkálják a botosokat s az egész hajezihónak a szegény nép issza meg a levét anélkül, hogy egy garas árával is javult volna a helyzete. Csókoljuk a kegyes kezeit annak, a ki így akarja a jobb rendet megcsinálni. Hiszen ha ebben az országban az az ugynevezett szocializmus annyi hivat hódítana is magának, hogy a népség feltámadva, egy szívvel-lélekkel összetörné az egész monarchia hadseregét: akkor ahány állam van Európában, valamennyi beleavatkoznék ebbe a pokolbeli zürzavarba s mire szétnézni, ugy elolvadna köztük ez a szerencsétlen ország, hogy a jövő ivadék csak hirtől emlékezne vissza reá.

Bitang ember az, a ki erre vágyik, a ki lázadást szit, vért ontat, mikor józan észszel felérheti, hogy ennek jó vége nem lehet. Meg kell magyarázni az együgyűbbeknek, hogy az nem szocializmus, ha valaki szemeten szedett hazugságokkal s tervekkel — melyeket maga sem hisz — fel tudja

lázítani az emberek vérét; hanem az a szocializmus, a minek azután eredményei is lesz, ha a nép megértve nehéz helyzetét, egyet gondol s megnézi a jövőben, kivel áll szóba s kit küld fel oda, a hol az ország dolgait meg az ő sorsát intézik. Rossz politika nyomoruságot teremt s most a viszonyok csakugyan nyomoruságosak, kivált a köznépre nézve. Azért van baj az országban. Jó politika ellenben anyagilag előrehaladó, megelégedett országot teremt. Ha jó politikát fognak üzni nálunk s arra való emberek fognak állani az ország ügyeinek az élén, úgy bizonynyal a magva is kivész közülünk ezeknek a mai szocialistáknak, mint a hogy kivész a dudva a jól művelt kertiföldből.

Országgyűlés.

A képviselőház mult héten az állami költségvetés tárgyalásával foglalkozott. A tárgyalás száználmasan lapos volt, miután az ellenzék — a néppárt kivételével — elhatározta, hogy nem vesz részt a vitában. Részünkről az ellenzéknek visszavonulását nem tudjuk helyeselni, mert bár igaz, hogy a mai erőszakos párturalommal szemben a legjobb igyekezettel sem érhetnének el eredményeket, de hiszen ha mindig csak a biztos győzelem reményében fognánk fegyvert, akkor sok dicsőséges hadjárat nem történt volna meg. Sokszor a vesztett harc is becsületet szerez a fegyvernek. Ám mégis lett volna jelentősége a visszavonulásnak, ha az egész ellenzék ezt teszi. Akkor a kormány nem mondhatta volna el, hogy a parlament rendes, alkotmányos uton tárgyalta le és szavazta meg költségvetését. Akkor esupán egyetlen politikai párt vett volna részt a törvényhozásban. De az ellenzékiek itt sem tudták egymást megérteni s ekként fejlődött ki egy kis művita, éppen csak annyi, a mi Bánffyéknek elég ahhoz, hogy az alkotmányosság látszatát megőrizték. Ilyenformán a költségvetési vitát mihamar be fogják rekeszteni, miután már a belügyi tárczának is a végén járnak, holott rendesen ennél a tárczánál van a legtöbb ok a tengernyi elégedetlenség nyilvánítására. Részletes tudósításunk a tárgyalás lefolyásáról a következő:

Pader Rezső: A költségvetés általános tárgyalása egy szemle, a melynél bírálatot szoktak mondani az uralkodó rendszerről; a részletes tárgyalásnál pedig arra szokták a fősúlyt fektetni, hogy hol lehetne egypár 100 ezer frtot megtakarítani. Nálunk a költségvetés részleges tárgyalása bizony nagyon sok kívánnivalót hagy hátra. Fölfogása az, hogy különösen a költségvetésnél minél többen főlshóljának, mert így jobban kitűnnek a hibák; a miniszterek pedig ne ragaszkodjanak makacsul egyes dolgokhoz. A kormány ott eszközöljön megtakarításokat, a hol lehet, és ne pazaroljon. Itt van pl. az új országház építése. Ennek az építőművésze 1883 óta, tehát 14 év alatt 395,000 frt kapott jutalomdíj ezimén, tehát évenként körülbelül 30,000 frtot. Itt takarítson a kormány és ne pazaroljon annyira,

hogy a 9¹/₂ millióra tervezett új országház 15—16 millió forintba kerül. Foglalkozik azután bővebben a liberális rendszerrel, a vallástalansággal, a szocializmussal, melynek a kormány teremtette meg az alkalmas talajt az ő rendszerével, majd pedig az egyházpolitikai törvények folytán beállott helyzettel és követeli a revíziót. A költségvetést nem fogadja el.

Lánczy Leó védelmébe veszi a kormány pénzügyi gazdálkodását. A pénzügyi helyzetet egyáltalán nem tartja veszedelmesnek, erre ok nincs. Az adósságok szaporodása csak az előhaladást jelenti minden téren. Bizonyítgatja, hogy mennyire előhaladtunk ipari és kereskedelmi téren, közlekedési eszközeink mennyivel jobbak s ezek is folytonosan szaporodnak. Majd áttér a szocializmusra s kifejti, mily módon lehetne segíteni e bajon. Úgy találja, hogy a pénzügyi helyzet kedvező s azért a költségvetést elfogadja.

Sima Ferencz: Vitatkozik Lánczyval s különösen hangsúlyozza, hogy úgy kisiparunk, mint nagyiparunk és kereskedelmünk fejlődése, virágzóvá tétele nem igen érhető el közös vámterület mellett, önálló gazdasági élet nélkül. Azok a források, a melyek az államháztartást ellátják, már mind kiapadtak. Ma már nem emelni, hanem könnyíteni kell a terheket.

Azután részletesen felhossa a kormány közgeinek visszaéléseit, erősen kikel a gyülekezési jog és szólásszabadság megszorítása ellen. A költségvetést sem általánosságban, sem részleteiben nem fogadja el.

Polónyi Géza a következő kijelentést teszi: Magam és politikai barátaim már a mult évben, a választások után kiftjeztük azon meggyőződésünket, hogy olyan többséggel szemben, mely törvénytelen eszközökkel toboroztatott össze, a meggyőződésnek fegyverei lehetetlenek és így nem is alkalmazhatók. Ezen meggyőződésünkben ma már osztozik a függetlenségi és 48-as párt is, annak kifejezése volt az a nyilatkozat, a melyet Thaly Kálmán a függetlenségi és 48-as párt részéről előterjesztett. A magam és barátaim nevében annak a kijelentésére szoritkom, hogy osztova annak indokait, a költségvetést általánosságban a részletes tárgyalás alapjául nemcsak el nem fogadhatom, hanem egyedül azt tekintjük hozzánk és férfiakhoz méltónak, hogy ilyen vitában részt nem veszünk. Ezután **Lakács László** pénzügyi miniszter szólal fel, mire a Ház a költségvetést általánosságban elfogadta s kezdetét vette a részletes tárgyalás.

A királyi udvartartásról, az országgyűlésről s nyugdíjakról szóló tételre vita nélkül elfogadták. A közösi kiadások tételénél egyedül **Werner Gyula** állott fel s dicséretet zengedezve a kormánynak, nagy mameluk lelkesedéssel rögtön el is fogadták a tételt. Ezután a kisebb tárczánál csak a **48—49-iki honvédek segélyezésének** tételénél gyült meg a miniszterelnök baja az öreg **Lakatos Miklós**-sal, a ki a miniszterelnökkel elegyedett szóváltásba, mert az nem régen a **Várossy** interpellációjára adott válaszában nekiment a honvédség valamennyi egyletének és azokat alávalóan meggyalázni igyekszik.

Azzal gyanusítja a honvédegyleteket, hogy boldog-boldogtalannak, derüre-borura adnak igazolványokat. A honvédek nevében követeli, hogy a miniszterelnök tárja fel, hogy kik szereztek maguknak hamis igazolványt. Vagy csak alap nélkül gyanusít a miniszterelnök. Vannak azok a 48-as honvédek olyan tisztességes, becsületes emberek,

mint a miniszterelnök. De milyen érdemei is vannak a miniszterelnöknek? A választási visszaélések, lélekvásárlások a sajtószabadság korlátozása, most legutoljára pedig a provizórium. Hová lett a 627.000 frt a mit a honvédek segélyezésére fordítottak? Mikor a mostani miniszterelnök jutott a kormányra, akkor kellett egy osztályt szervezni a miniszterelnökségénél az atyafiak számára ezek kapnak 13.000 frtot. Aztán ott van egy honvédségélyező bizottság, mely itt a Házban székelt valamikor. Itt is felügyelő, alfölügyelő stb. ezeknek is kell fizetés. Mindez tenger pénzt elnyel a honvédeknek szánt költségekből.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök azzal védekezett, hogy megnövelte a honvédek segélyezésére fordított összeget, úgy, hogy 600.000 frtnál többet utalványozott ki. Egyéb vádjaira megadta a feleletet a tényeivel.

Rátkay László, 50 éve, hogy a szabadságharcz lezajlott, tehát a 20 éves honvédek ma már 70 évesek s ez már a teljes munkaképtelenség ideje, 8—10 év múlva nem igen lesz már szükség segélyre, tehát most segítsünk. Igazság-e az, hogy a most munkaképtelenné váló honvédek elzárják az igazolás alól s így segélyt nem kaphatnak. A 48-as honvédek közül a közlegények 36 frt évi segélyben részesülnek. Egy napra tehát alig 10 kr. esik. Hogy éljen meg ebből ma egy munkaképtelen. törődött, öreg ember. Ez a kérdés a nemzeti becsület kérdése. Mitől fél a miniszterelnök, hogy daczára annak, hogy 600.000 frtot költött a honvédek segélyezésére, mégis csakis 400.000 frtot illeszt a költségvetésbe? Talán attól, hogy nem szavazzuk meg? vagy a királytól fél a nemzet? Hisz maga járt elől 1867-ben a honvédek segélyezésében. Ezért indítványozza, hogy a Ház kebeléből egy parlamenti bizottság küldessék ki, a mely ezt a kérdést megvizsgálja s róla jelentést tegyen a Háznak. Sajnos, ezt az indítványt a többség nem fogadta el.

Gabona uzsora. Ezután **Mócsy** Antal mondta el interpellációját a nagy mértékben elharapózott terményuzsoráról Perczel belügyminiszterhez és az igazságügyminiszterhez. Rámutatott a kiscgazdák s a köznép nagy elpusztulására, a mit a pénzuzsora idézett elő, különösen az izraeliták, de a keresztények használatában is. A pénzuzsora ma is dívik még a pénzintézetekben is. Hát még a rejtett uzsora: a termények útján való uzsoráskodás — áruszerződési egyezkedéssel! Az Alföldről már ezren és ezren vándoroltak ki e miatt s még több ezret tett szociálistává az uzsora. A föld így izraelita kézre vándorol, pedig a magyar fajnak kell megtartani ezt a földet; a magyar faj pedig keresztény. Magában Beregben félmillióra rug a gabonauzsora; hát még az Alföldön! Miért nem rendeli el a kormány az 1883. XXV. törvénycikk 10. §-a alapján az uzsorának hivatalból való üldözését az ország egész területére? Az interpellációra a belügyminiszter még nem adott választ.

A belügyi tárczánál Kristóffy József fejtegeti, hogy az ország közigazgatási rendszere nem felel meg egy előrehaladott állam szervezetének. A közigazgatási tisztviselők javadalmazása elégtelen; kéri a belügyminisztert, hogy ezen segítsen. Ő a hibát különben a közigazgatási szervezet korhadtságában keresi. A köztisztviselőnek vagyoniilag függetlennek kell lennie. Hosszasan fejtegeti a közigazgatási tisztviselők kedvezőtlen anyagi helyzetét. Azok, kik hivatalba vannak a szociálistáknak elnyomni, maguk

is szociális bajokkal küzdenek. A tisztviselőknek a közéletben vezérszerepet kellene játszaniok, de ma elvesztették anyagi önállóságukat, nyomorral küzdenek. Ily körülmények közt a közigazgatás oly elemek kezébe megy át, melyeket attól kellene távol tartani. Állami életünk összes szervei bő ellátásban részesülnek, csak a közigazgatással bánnak elmostohán. Hangoztatja a közigazgatás államosításának szükségességét.

Sima Ferencz: Kristóffyval abban egyetért, hogy a köztisztviselők anyagi helyzetét javítani kell. A belügyminiszter erre nézve még eddig szándékot nem mutatott. Kívánja, hogy a tisztikar ne vesse magát oda a kormánynak korteseszközül, hanem őrizze meg önállóságát. Nem szavazza meg a tételt.

Perczel Dezső belügyminiszter: Előre látta, hogy a közigazgatás államosításának kérdéses szóba fog kerülni. Kijelenti, hogy a belügyi kormánynak szándéka ezzel a kérdéssel foglalkozni. Az 1891. évben az ellenzék obstrukciója akadályozta meg ennek a kérdésnek a megoldását(?) Most pedig a kiegyezési kérdések akadályozzák azt meg. Addig, míg a szervezés életbe lép, elismeri, azt, hogy a közigazgatási tisztviselők fizetése sem a munkával, sem a megélhetési viszonyokkal nem áll arányban.

Rakovszky István: A közigazgatási bíróságnak egyes főispánok ügyeiben hozott döntvényeire utal, a melyek legjobban igazolják, hogy mily rosszul teljesítik kötelességüket a főispánok. Itt van különösen a jász-kun-szolnokmegyei főispán, ki az ellenzéki embereket mindenütt üldözi. Így a jászberényi polgármestert minden ok nélkül el akarta mozdítani állásától. A választásoknál is láttuk, hogy milyen alkotmány sértéseket követtek el a főispánok, azért hajuk szála sem görbült meg. Teljesen osztja az előadó azon véleményét, hogy a tisztviselők egyetlen biztosítóka a függetlenség. És mert ez így van, nem érti, hogy a kormány miért türi Pozsonymegye élén *Szalavszky* főispánt, kiről egy napilap azt írta, hogy csaló, okmányhamisító titkos tanácsos.

A Szalavszky ügyében élénk és heves vita fejlődött ki. Mindjárt elemébe jött a Ház, csak egy kis botrány kellett neki. Szalavszkyról csakugyan olyan hírlapi közlemények jelentek meg, a melyek őt egyenesen csalónak minősítették; ez tehát nem lett volna szabad szó nélkül hagynia egy főispánnak, a ki a mellett titkos tanácsos is. De Perczel belügyminiszter azzal vágta ki a főispánját, hogy teljesen elég, ha a felebbvalói előtt igazolja magát. A miben persze nem volt igaza, mert közpályán működő férfiak tevékenysége nyilvános ellenőrzés alatt áll, s joggal megkövetelhetjük, hogy tisztán álljon előttünk azoknak jeleme, a kik közöttünk nagy méltóságokat képviselnek. De a mi jó Perczelnek, az jó volt a többségnek is.

A közegészségügy tételénél **Papp** Samu rámutat arra, hogy 198 községben a halottvizsgálatot nem teljesítik s hasonló adatokkal az ország egészségügyi állapotának siralmas voltát bizonyítja. Az orvosok és kórházak ugyan szaporodnak s számos község egészséges ivóvízzel látta el magát, mindennek daczára még sok a teendő. Rámutat az orvosi pályára való előkészület nehézségeire. A körorvosi javadalmazás nagyon silány. Statisztikai adatokkal mutatja ki a gümőkór pusztításait. A múlt évben 60.000-nél több ember pusztult el az országban gümő-

kórházban. A művelt népek föladata ne az legyen, hogy állig felfegyverkezve álljanak egymással szemben, hanem emberbaráti intézetek alapítása által gátat vessenek e kór pusztításának.

Buzáth Ferenc: Megdöbbenését fejezi ki a kormány közegészségügyi jelentése felett. A közegészségügy terén tett intézkedések csak a vagyonosabb osztály érdekében történtek. A rendőrállam eltávolítja az utcáról a nyomort, betegséget, de nem enyhít e bajokon. Sürgeti a betöltetlen körorvosi állások betöltését s a körorvosok fizetésének felemelését, de nem a községek, hanem az állampénztár terhére. A kórházak csak részben felelnek meg feladatuknak. A köznép a kórházi intézménnyel mindeddig megbarátkozni nem tudott. A belügyminiszter tavaly megígérte a betegápolási pótadóról szóló törvényjavaslat beterjesztését, de ez mindeddig meg nem történt. Senki sem tartja a belügyminiszter közegészségügyi politikáját helyesnek, eredményteljesnek, legfeljebb a pénzügyminiszter. A kormány nem teljesíti feladatát a közegészségüggyel szemben s ezért egy határozati javaslatot nyújt be, melynek értelmében utasítsa a Ház a kormányt, hogy az 1876. XIV. t.-cz. 8. és 9. §§-ainak megfelelőleg a belügyminiszter haladéktalanul nyújtson be egy törvényjavaslatot a Házhoz a körorvosi állások betöltése és egyéb közegészségügyi intézkedések mégtétele tárgyában.

Major Ferenc: A kormány nem igen törődik a közegészségi ügyvel, pedig egyes vidékeken nagyon is siralmasak az állapotok, a mit statisztikai adatokkal igazol. Kéri, hogy a ragályfertőtlenítés államilag kezeltesse. Nagy hanyagságot lát abban is, hogy az elmebetegek kérdése még ma sincs megoldva. Ezekből kifolyólag egy határozati javaslatot nyújt be az iránt, hogy addig, míg az új közigazgatás életbe lép, államilag és az állam terhére kezeljék a ragályos és járványos betegségek elleni védekezést. Erről a belügyminiszter sürgősen terjeszse be teendő intézkedéseit a Ház elé.

A többség a határozati javaslatot nem fogadta el.

MI HIR A POLITIKÁBAN?

Kiegyezési tárgyalások. Bánffyék megint Bécsben járnak, a hol nagy titokban folyik a kiegyezési egyezkedés. A kormány hivatalos ujságai ugyan azt állítják, hogy az alku nem a kvóta fölött folyik, mert e fölött tárgyalni csakis a két kormány részéről kiküldendő kvótabizottságok illetékesek, a kormányok egymás között tehát csak a kvótabizottságok tárgyalási anyagát készítik elő. Ez azonban nem egyéb mint föllentés. A két kormány már minden kérdésben tisztába jött egymással, sőt megegyeztek már abban is, hogy a magyarok részéről a kvótát 35 százalékra emelik fel. Most a fölött tanácskoznak, hogyan sózzák rá a magyar nemzetre az újabb milliókat. Ausztriában ugyanis a nemzetiségek között bajosan sikerül elsimitani az ellentéteket, következésképpen ott az alkotmányos viszonyok a legnagyobb valószínűség szerint májusig nem állanak

helyre. A magyar kormánynak pedig tudvalevőleg májusig adott terminust a parlament. Ha ez ideig Ausztriával alkotmányos uton nem sikerül a kiegyezést elintéznie, akkor akarva, nem akarva az önálló vámterületet kell létesítenie. Most tehát azon spekulálnak, hogy lehetne a közös vámterületet fentartani s Magyarországra nyakába újabb megterhelést varni az esetben is, ha Ausztriában májusig az alkotmányos viszonyok nem lesznek helyreállíthatók. Így kötik az alkut guba alatt a nemzet bőrére s a mi a legszomorubb, ez az, hogy a kormány engedelmes tábora előreláthatólag a leggyalázatosabb alkut is aláztos szolgálatkészséggel fogja elfogadni.

MI UJSÁG?

A „Független Ujság” regénye.

Mai számunkban kezdjük meg regényünk közlését. **Mindszenti Katalin** a czime első regényünknek, mely *Borostyány* Nándor kiváló magyar író tollából került ki s mely ugy tárgyánál, mint érdekesítő meseszövéseknél fogva bizonynyal osztatlan tetszéssel fog találkozni. A regényt a „Független Ujság” rendes tartalmán kívül, mint mellékletet adjuk, olyanformán nyomtatva, hogy az könyvalakban összehajtogatható. A kik tehát mellékletünket megörzik, év végével több regénykötetnek teljesen díjtalanul juthatnak birtokába. Méltán reméljük, hogy azzal az újtással szemben olvasóink részéről is fokozott jóindulattal s támogatással fogunk találkozni.

Azon t. előfizetőinknek, kiknek előfizetésük január hó végével lejárt, mult számunkban póstautalványt melékelünk, kérjük tehát az előfizetés mielőbbi megújítását, mert ezen t. előfizetőink a mai számon kívül már csak egy számot kapnak.

Emlékeztető az 1848/49-iki napokra. 1849 február 7. Puchner Bem seregét a szászvárosi szállásán hajnalban megtámadja, de Bem csekély seregével csak akkor vonul vissza, mikor maga is megsebesült.

1849 február 8. Klapka elfoglalja a Hernád hidját s Kassáig üldözi az osztrák sereget.

1849 február 9. Bem Puchner osztrák generális támadását a piskii hidnál visszaveri.

1849 február 10. Görgey és Klapka seregei Kassánál egyesülnek.

1849 február 11. Teodorovics Uj Szegedről ágyuztatja Szeged városát, de a nemzetőrök Szőregig kergetik a gyülevész rácz sereget.

1849 február 12. A szőregi csata megvívásának évfordulója. Hadik nemzetőrei Teodorovics rácz seregét szétverik.

A királyfi emlékezete. Kilencz esztendeje már, hogy a mi jó királyunk daliás fia ott pihen a bécsi kapuczinusok szomorú kriptájában. Január 30-ikán van a szomorú évforduló. Gyászol ilyenkor a nemzet kettős gyászszal. Elkesergi a saját bánatát és

az ő királya nagy szomorúságát. És elzarándokolnak e gyásznapon a királyfi koporsójához, hogy elborítsák az ő földi maradványait az élet illatos, tavaszi virágaival. Ő felsége a király és Stefánia özvegy trónörökösné mint minden évben az idén is lementek a trónörökös koporsójához és hosszasan imádkoztak az elhunyt lelki üdvéért.

Gyertyaszentelés. Február 2-án ünnepelte a katolikus világ Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepét. Ez az ünnep annak emlékeztetére van, hogy Mária a kis Jézus születése után negyven napra Jeruzsálemben szent fia nevében két gerliczét áldozott az Urnak. Ekkor nevezte az agg Simeon a kis Jézust a pogányok világosságának, ezért e napon az egyház gyertyát szentel.

Tessék csak ezt elolvasni! Nagy zavarban van Karikás János bácsi. A könyve már készen van, fikszum-fertig, elkészültek hozzá a *pompás képek* is, most már csak a nyomdát kell működésbe hozni, hogy a szép képeskönyv ezer meg ezer példányban napvilágra kerüljön. De valamit kifelejtett a számításból Karikás bácsi. *Nem tudja, hogy hány példányban nyomassa ki a könyvét.* Már pedig ha többet nyomat, mint a mennyit megvesznek, akkor nemcsak a befektetett rengeteg rézköltsége nem kerül vissza, de még a guba is felmegy a mulatságra. Azért hát arra kéri a „Független Ujság” olvasóit, hogy ha nem is akadna meg náluk ebben a minutumban a 35 krajczár, ne sajnálják tudatni legalább a „Független Ujság” kiadóhivatalát, hogy ki akarja megvenni a Karikás János bácsi csodálatos amerikai kalandjairól írott könyvét. Csak annyit kell írni egy levelező lapra: „Kérem a Karikás bácsi könyvét” Két-három nap alatt ide ér a levél, megolvassuk, hány példány kell, a negyedik-ötödik napon kinyomatjuk, a hatodik napon postára adjuk, hetednapra már mindenki megolvashatja Galamb András, Sárga Róka Péter, a haramia vezérek meg nem tudom én még micsoda hamis népségnek a kalandjait, de még a megszólamlásig hü képekben is gyönyörködhetik. Minden család asztalán elfér e mulattató dolog, a mi e mellett még szörnyen olcsó is. Ennélfogva reméli is Karikás bácsi, hogy számosan s késelem nélkül megfognak rendelni a könyvét, nehogy belebukjék szegény feje ebbe a vállalatba.

Halálos pirosító. Kassán borzasztó kinok közt halt meg a napokban Kovács Mária, Kovács József tekintélyes polgár szép leánya. A fiatal leány bálba készült s bepirosította arcát. A pirosító a tánc közben felhevült leány arczpólusaiba hatolt s erős vizketést okozott. Bál után reggel a szegény leány arca egészen feldagadt s még aznap vérmérgezés következtében iszonyu kinok közt meghalt.

Megkárosított város. Nagyváradon ezelőtt nyolcz hónappal rájöttek, hogy a sár és kavicsbordás körül tetemes összeggel károsították meg a várost. A szekeresek kettőt-hármat fordultak s tíz-tizenöt fordulóért vették fel a pénzt. Csepeli Zsigmond a

letartóztatott utkaparó nagyon terhelően vallott Deák József városi utmester ellen, a minek következtében nevezett letartóztatták. Hír szerint ő a sikkasztások egyik értelmi szerzője.

Az udvar Budapesten. A budai királyi palotában már javában folynak az előkészületek az udvar fogadására. A palota összes termeit jó előre fűtik, hogy az egész otthonossá tegyék a királyi család számára, mely eddigi megállapodások szerint február 14-én érkezik Budapestre.

Hám János boldoggá avatása. A szatmári püspöki palota házi kápolnájában január 27-én fejezték be azt az ugynevezett alapvető pört, melyet Meszlényi Gyula szatmári püspök, boldogult Hám János volt szatmári püspök boldoggá avatásának ügyében indított meg mult év november 11-én. November 12-én kezdődött azoknak a tanuknak kihallgatása, a kik Hám János működéséről, élettörténetéről tudomással bírtak. Kihallgattak tizennégy egyházi, egy szerzetes, tizenhárom világi férfi- és három nőtanut. Tartott ez összesen ötvennégy ülésen, egészen a tegnapi napig. A tanuk kihallgatása után az összes iratokat — mintegy háromszázötven iv — Rómába küldik, hol a Vatikánban folyik tovább a boldoggá avatási eljárás, az első lépés a szentté avatásra.

A nazarénusok és a katonáskodás. Ismeretes dolog, hogy a nazarénusok mily ellenérzéssel viseltetnek a fegyverforgatás ellen, melyet vallásuk is tilt. Sokan, a kiket katonának besoroznak, inkább elviselik a sok szigorú büntetést, de fegyvert még sem vesznek kezükbe s megtagadják az engedelmisséget. Most az összes hazai nazarénusok kérvényt adtak be a honvédelmi miniszterhez, a melyben a következőket kérik:

1. Mentsék föl a nazarénusokat a fegyver használatától
2. Töröljék el a katonaságnál azt a szokást, hogy az imára való vezényléskor a legénység letérdepelni tartozik.
3. Mentsék föl a nazarénusokat a katonai eskü kötelezettségétől.
4. Ne kényszerítsék őket, hogy a többi felekezeti katonával együtt templomba járjanak.

A nazarénusok ezt a kérelmüket Máté evangéliumára alapítják. Hasonló tartalmu kérvényt foglaltak benyújtani a hadügyminiszterhez is. Csoda, hogy nem kérnek a nazarénus katonák részére dupla menázsit is.

Ritka szép ünnep Békás-Megyeren. Békás-Megyeren Fühl János és György odaváló polgárok e hó 1-én ünnepelték aranylakodalmukat az egész község lakosságának részvétele mellett. A tisztos ősz házaspárok tiszteletére az ünnepeltek rokonsága a község lakosságával karöltve, szép ünnepélyt rendezett, melynek fényét emelte az unokák és dédunokák nagy serege, s ezek egyike, az ifj. Fühl János ugyanez alkalommal ülte meg ezüstlakodalmát. A szép ünnepély lelke a község derék plébánosa: Plöchl Antal volt, a ki hazafias beszédben méltatta az ünnep jelentőségét és az ünnepeltek példás életének követésére buzdította a község lakosságát.

GAZDASÁGI DOLGOK.

A vörös lóhere termeléséről.

Mióta a mezőgazdaság és mezőrendőrségről szóló törvény — melynek 51. szakasza az arankás heremagvaknak forgalomba hozatalát tiltja — napvilágot látott, a vörös lóhere termelése terén sokkal kedvezőbb jelenségekkel találkozunk, mint annak előtte. Különösen annak tulajdonítható az, hogy az ólomplombával lezárt és az állami vetőmagvizsgáló állomások bizonylatával ellátott arankamentes heremagvak jelentékenyebb mennyiségben kerülnek forgalomba. Az aranka által előidézett veszteség mindinkább csökken s ha az ellenőrző hatóságok erélyesen fognak hozzálátni, hogy csak arankamentes mag kerüljön forgalomba, kilátásunk lehet arra, hogy az arankát lassanként ki is küszöböljük. Erre szükség is van, mert nincs a hereféléknek veszélyesebb ellensége, mint az aranka. Az aranka — mint ismeretes — elősdi növény, mely rövid idő alatt óriási kiterjedésű heréseket képes tönkre tenni. Apró magról szaporodik s a mag 15—20° Celsius hőmérséknel már javában csirázik. Czérnaszál vastagsága szára körülfonja a herét, szívó készülékével azt megtámadja és saját életfeltételét biztosítván, a herét csakhamar megsemmisíti. Az arankának e veszedelmes tulajdonsága igen sok védő intézkedés megtételére sarkalta a gazdákat, de a többféle kísérlet közül egy sem bizonyult oly tökéletesnek, mint az, hogy az arankás heremagvak elvetése kerülendő. Igaz ugyan, hogy ezt keresztülvinni kissé nehéz dolog, de bizonyos, hogy az esetben, ha a hatóság megtesz minden intézkedést a herekereskedelem ellenőrzésére, úgy semmi kétség nem forog fenn az iránt, hogy a várt eredmény nem marad el.

Egy másik tényező, melylyel heretermelésünket fokozhatjuk: a herevetések megfelelő gondos ápolása. Sajnosan tapasztalhatjuk, hogy e tekintetben gazdáink meglehetősen hanyagok. A herevetés után — azzal nem törődnek, pedig esekély a munka, melylyel a termés fokozására közreműködhetnek. A herét többnyire védőnövényvel vetik, de ha ez a védőnövény nagyon sűrű állású, akkor a here könnyen kipusztulhat. Kivánatos tehát a védőnövény ritkítása sarlózással. Az a hiba is gyakran látható, hogy első évben a védőnövény letakarítása után, hosszú ideig marad a védőnövény a tarlón keresztben. Igen természetes, hogy ily eljárás mellett a here egyenetlen fejlődésű lesz. A herének tavaszi fogasolása csak igen kevés gazdaságban látható, pedig a hosszú tél alatt megüledett és megkérgesedett talajnak felporhanyításával a légköri tényezők kedvezőbb működését mozdíthatjuk elő, a mely munká-

lat a tenyészet felébredését s a here diszlését nagyban előmozdítja.

A hereföldék trágyázása pedig már a legnagyobb ritkaságok közé tartozik, holott az igen könnyen keresztülvihető, mert még az istállótrágyát is használhatjuk fejtrágya gyanánt, ha az eléggé érett és apró. Az egyoldalú trágyanemek közül, a mennyiben azok alkalmazását a talaj megkíváná: gipsz, fahamu, chilisalétrom, káli és égetett mész jöhetnek használatba.

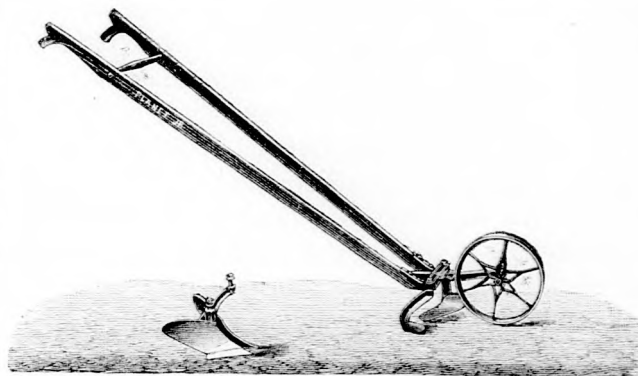
A gipszet elszórhatjuk ősszel vagy tavasszal kat. holdanként 160—200 kg. mennyiségben, lehetőleg akkor, midőn esős időre van kilátás. A fahamából holdanként 2—3 métermázsa, egyéb káli-trágyából 120—150 kg. használható.

Az égetett meszet legjobb földdel rétegezve a lóherés közelében kupacba rakva tartani s néhány nap múlva, ha a talaj elegendő nedves: elszórni és aláboronálni.

Lóhere-termésünk emelésére az elmondottak igen kedvező befolyást fognak gyakorolni.

Egykerekű kapáló és töltögető gép.

Az utóbbi időben a czukorrépatermelő gazdák nagy érdeklődést mutatnak a répakapáló és töltögető gépek iránt. Ez nagyon természetes is: mert a gazda tudni akarja vajjon megfelel-e a czélnak, tehát használható-e sikerrel, nem kidobott pénz-e az a mit arra költ? elég egyszerű szerkezetű és tartós-e? Mind olyan feltételek, melyeket a jó gépektől elvárunk.

Répatermelő gazdának az itt képen is bemutatott „Planet jr.” egykerekű kapáló és töltögető gépet, részint egyszerű szerkezeténél és tartósságánál, részint jó használhatóságánál fogva ajánlhatjuk, mert a gyakorlatban nálunk is beváltott, a mit legjobban bizonyít az, hogy ez eszközzel a mezőhegyesi m. kir. állami ménesuradalomban kísérlet tételén, 1896. és 1897-ben már 300 drbbal dolgoztak.

A gép kezelését minden munkás éppen egyszerűségénél fogva könnyen elsajátíthatja; s ha egyszer dolgozott vele, szívesebben nyul ezután hozzá,

mint a kézikapa után, mert a vele való munka sokkal könnyebb és gyorsabb. Fődolog, hogy a munkás sohasem a gép kapáit, hanem mindig a kereket tartsa szem előtt, hogy az a növény sor között egyenletesen haladjon. A munkás e kapával lépésről-lépésre, egyforma ütemben halad előre s eközben a kapának karjaira megfelelő lökést ad, melyet a lépés megkezdése közben visszahuz, s a lépéssel egyidejűleg előre irányít. Kényesebb növényeknél, hol a sorokat megsérthetnők, rövidebb, 3—4 hüvelyknyi kapanyesések teendők. A „Planet jr“ kapáló eke nem annyira a mélyebb munkálat elvégzésére, mint különösen a csekélyebb sarabolási munkálatokra való, a mire már azért is nagyon alkalmas és kényelmes eszköz, mert a sarabolást csak görnyedve nehezen és lassan lehet teljesíteni. De a saraboláson kívül megfelelő kapák alkalmazásával a töltögetés is kitűnően eszközölhető, természetesen ott, a hol fogatos eszközök nem használhatók, akár drágaságuk miatt, akár azért, mert pontosabb munkát akarunk teljesíteni, mint a mit lóval tenni lehet.

Ezen kapáló és töltögető-gép Clayton és Shuttleworth cégénél kapható, melynek gyártása a fennemlített cégnek szabadalmát is képezi. Ára 15 frt.

Selyemtenyésztésről.

Akkor, midőn a mezőgazdaság az egész világon nagy válság nyomása alatt vonaglik, mely alól egyetlen ország sem képes szabadulni, kiváló figyelemmel kell arra törekedni, hogy a gazdák válláról levegyük ama terhek egy részét, melyeknek viselésére e válság foytán kezdenek képtelenek lenni. A mezőgazdaságot még kevésbé lehet önmagára hagyni, mint az ipart, sőt ellenkezőleg folytonos tanításra, támogatásra és vezetésre van szüksége.

A nagy versenyben, melyet Magyarországnak Oroszországgal és Amerikával kell kiállnia, helyzetünk Európa szívében állandóan nem védhet meg bennünket elég sikeresen s eszközökről és utakról kell gondoskodnunk, hogy a nyugatról és keletről ránk zuduló verseny rohamának erősen és jól felfegyverezve ellen állhassunk. Csak három fegyver van, melyekkel e versenyt leküzdhetjük.

Ezek közül az első és leghatalmasabb fegyver a tudás. Ösmerjük el már végre, hogy a gazdálkodás is egy nehéz, sokoldalú tudomány s ne higgyük el magunkról, hogy mi ebben a tudományban teljesen otthon vagyunk, sőt ellenkezőleg higgyük azt, hogy nagyon keveset tudunk s éppen azért nagyon sokat kell tanulnunk. — A második fegyver, meghonosítani a kisgazdák körében a háziipart. A harmadik pedig a mezőgazdaság azon apró mellékágaira is súlyt fektetni és felkarolni, a melyek jövedelmüknek bizonyultak. — Ily kereseti ág különösen a selyemhernyótenyésztés, ahol a kisgazda a már

elaggott, vagy még nagyon apró családtagjait is haszonnal foglalkoztathatja.

A magyar földmivelésügyi miniszterium évek óta iparkodik a szegényebb földmivéseket a mezőgazdaság ez ágának megnyerni és már eddig oly nagyszerű sikereket ért el, hogy a magyar selyemtenyésztés egyenjogú versenyzőként léphet fel a világpiacon és a magyar selyemtenyésztés nagy sulylyal esik bele e világcikk alakulásába. Hogy kitűnő vezetés mit képes teljesíteni, azt e téren láthatjuk és a siker az egész világ tiszteletét kivívta.

Csakhogy a hivatalos apparatus egymaga nem képes teljes sikereket létrehozni. Nem annyira a kisgazdák és községek nembánomsága az, a mi a nagy és teljes sikert késlelteti, hanem inkább az eljárás módjában való járatlanság. A városoknak, községeknek, vármegyéknek és egyeseknek egész lélekkel fel kellene ismerniök a selyemtenyésztés áldásait és az irányító hatalom, a földmivelési miniszterium rendelkezésére kellene állaniök. A szegény gazdákat és gazdasági munkásokat be kell avatni ezen termelési ág titkaiba, ezeket népszerűvé kell tenni, a hatalmasoknak és gazdagoknak jóakarattal kell a szegény népen segíteni s meg kell neki mutatni a boldogulás útját.

Mindenekelőtt azonban nagyon sok szederfát kell ültetni. Minden egyébről gondoskodik az állam. Bezerédj Pál, a kormány selyemtenyésztési meghatalmazottja tökéletesen megfelel a reá bízott feladatnak és a földmivelésügyi miniszterium áldozatkész módon rendelkezésére bocsát minden lehető eszközt, hogy eleget tehessen a földmivelésügyi miniszter célzatainak. Csak a szegény nép akarata hiányzik még és ezt felkelteni a községek kötelessége. Ezeknek kellene a szederfák ültetésében jó példával előljárni és szellemi fensőbbségét egy kiterjedt propaganda bevezetésére felhasználni, a népet a helyes utra terelni s neki a selyemtenyésztés előnyeit megmagyarázni. Nagy feladat vár itt a magyar társadalomra és e sorokkal e szép feladat teljesítésére akartuk buzdítani.

Az országos selyemtenyésztési felügyelőség (Szegszárd) bárkinek a legnagyobb készséggel megadja a kívánt utbaigazítást, ingyen és bérmentve küld szederfamagot és 2—3 éves szederfa-csemetéket és csak az utóbbiak szállítási költségeit kell magánfeleknek viselni, míg városi, községi falkolák és néptanítók ezeket is teljesen költségmentesen kapják.

Apró és nem teljesen jó burgonyát fiatal sertések részére hónapokon át eltarthatunk oly módon, hogy az ilyen kiválogatott apró és nem egészen egészséges gumókkal megfőzzük és nagyobb hordókba préseljük s tetejébe sót hintünk. Ügyelni kell arra, hogy az így eltett burgonya a levegőtől elzárva tartassék és pedig mindenkor hűvös helyen.

MULATTATÓ.

Mezőgazdasági muzeum.

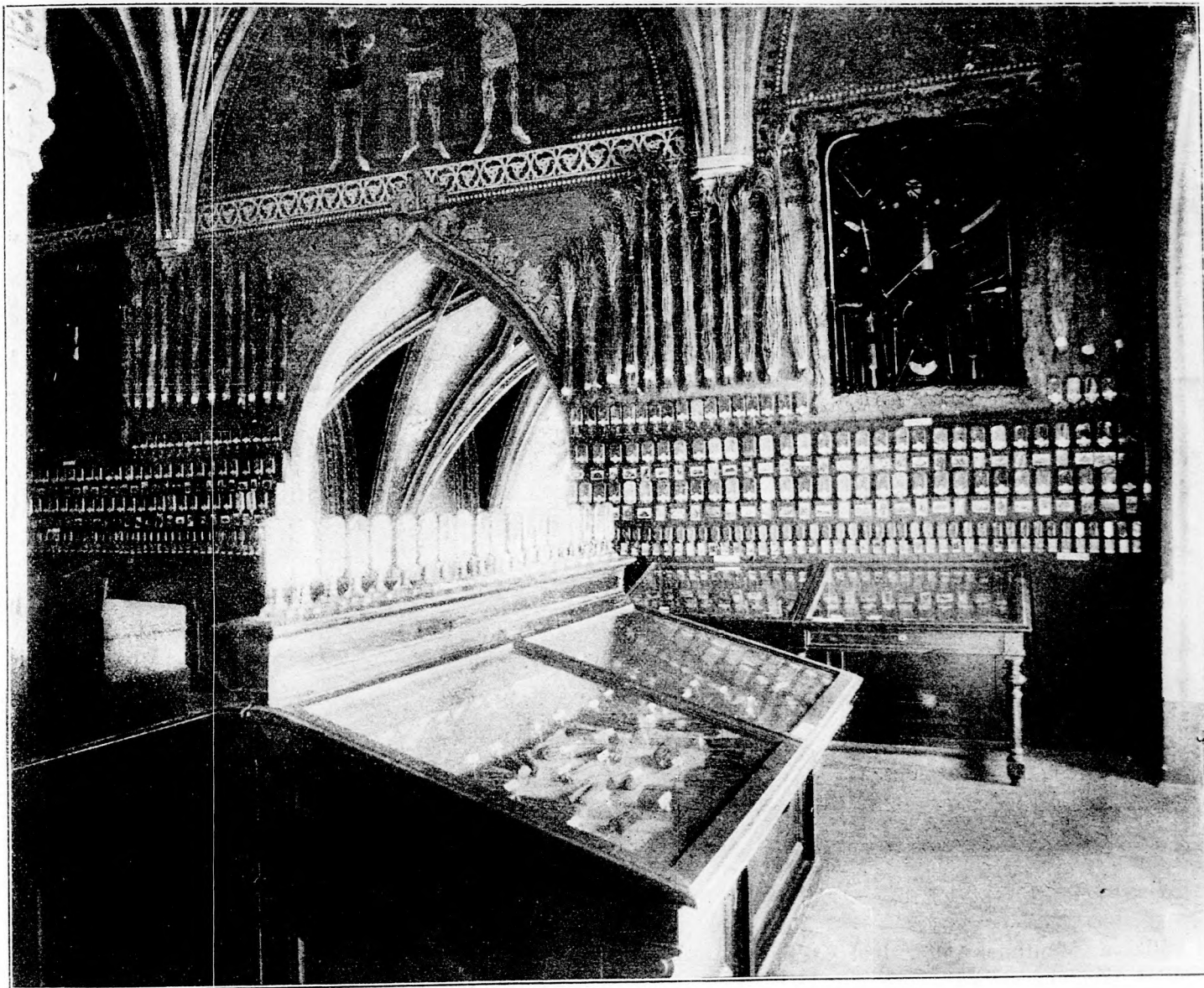
Ha az ezredéves kiállításból semmi haszon sem maradna vissza, már magában az is örök emlékeztívő tenné előttünk ezt a mozzanatot, hogy ennek

évtizedeken keresztül is csak hangyaszorgalom gyűjthet össze, mindazt egy csapásra meghódíthattuk a művelődési célokknak.

Kormány, intézmények és magánosok készsággel felajánlották kiállítási tárgyaikat s a muzeum egyszerre számottevő gazdagságnak lépett birtokába.

A történelmi kiállítás céljaira szolgált csarnokok ugyszólván meg vannak töltve.

A vajda-hunyadi vár épületébe belépve, az őstermelés egyik legrégebbi ága: a halászat terme

Mezőgazdasági muzeum. Növénytermelési és kertészeti gyűjtemények.

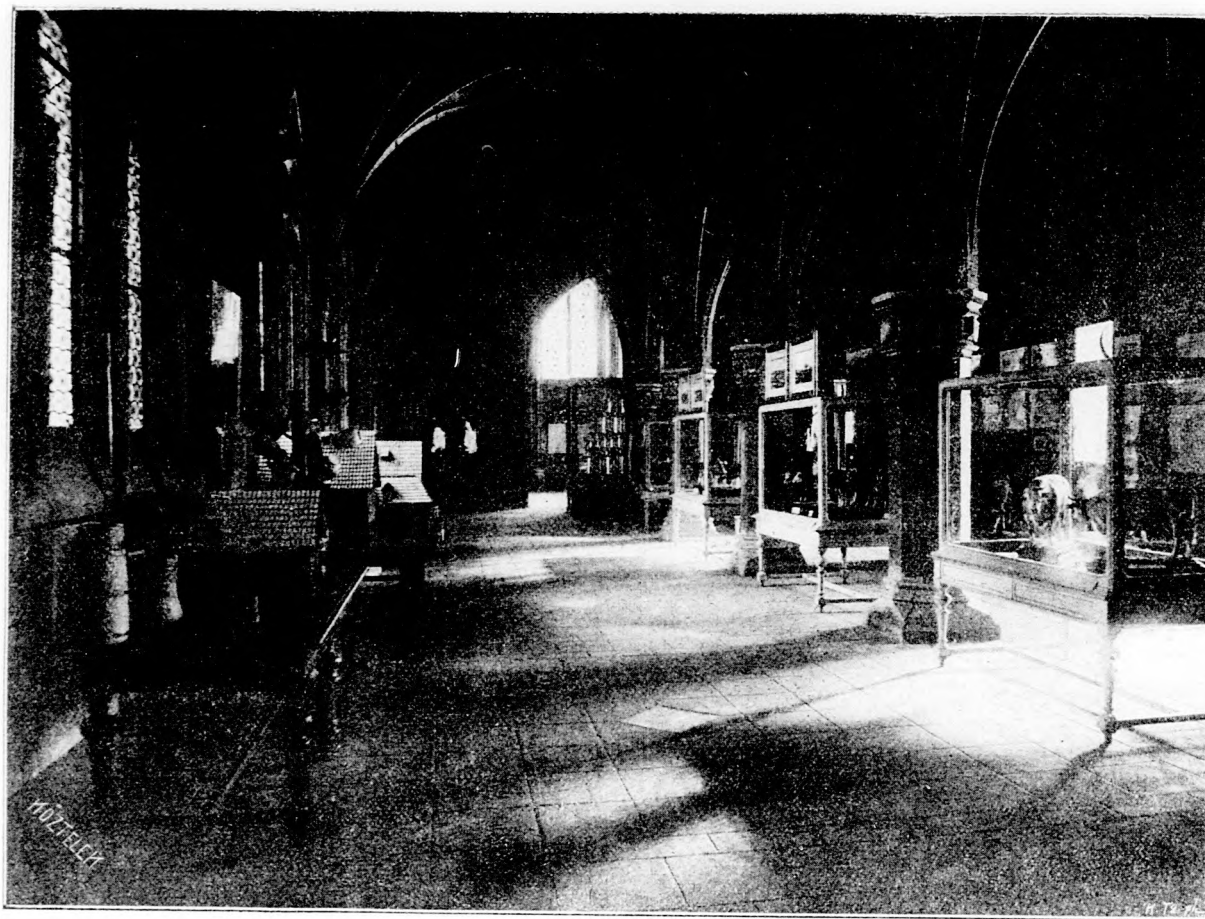
a kiállításnak köszönhetjük az országos mezőgazdasági muzeum megalapítását, a mely muzeum a kiállítás történelmi csarnokaiban nyert ideiglenes elhelyezést.

E közművelődési intézmény megalapítására valóban alig lehetett volna kedvezőbb alkalmat találni, mint az ezredéves kiállítást, a midőn együtt találtuk mindazt, a mit emberi munka, szorgalom s hazafias lelkesedés, a mezőgazdasági élet fejlődésének s előrehaladásának bizonyítására felmutatható. A mit

nyitja meg a gyűjtemények sorát. Itt láthatók preparátumokban mindazon halfajok, melyek hazánk vizeit benépesítik, a halak természetes tápláléka, azok boncz- és fejlődéstanára vonatkozó tárgyak, haltenyésztési és halászati eszközök és számos, a halászatot és haltenyésztési telepeket ábrázoló fénykép. Egyike a legkiegészítettebb gyűjteményeknek. A halászat után következik az állattenyésztés és a tejgazdaság, a gazdasági egyesületek csoportos kiállításán bemutatott Vastagh-féle állatszobrokkal,

szálas és abraktakarmányok gyűjteményével, a takarmánykészítési eljárások s takarmánykamrák mintáival, havasi gazdaságok látképeivel, szarvgyűjteményekkel, tejgazdasági eszközökkel és sok egyéb, e szakba vágó tárggyal. A baromfitenyésztés két termet foglal el, melyekben a baromfiak különböző fajtái s a baromfiak ellenségei mesterien kitömött és csoportosított példányokban, továbbá a baromfi-hizlalás, a tojások és leölt baromfiak szállítási módja, bonczatani készítmények stb. stb. tanulságos anyagot nyújtanak a tenyésztőknek. Az emelet legnagyobb részét a növénytermelés, a gyümölcsészet és a konyhakertészet foglalja el, a hol különösen ki-

marhafénykép stb. Az épület udvari felében a víz-építészet és a kulturmérnökség munkálatai vannak bemutatva, temérdek rajzok, minták és domborművekben, melyek felett a nagy Széchenyi és hű munkatársa, Vásárhelyi Pál szobrai ékeskednek. A lépcsőházban a juhászat és a dohánytermelés kiállítása számtalan gyapjumintája, levélgyűjteménye és dohánygyári épület- és gépmintája foglal helyet. Az ugynevezett Eszterházy-folyosón található a szőlészet és borászat csoportja, ojtványkészítési eljárások, telepítés, metszési módok, hasznos és kártékony állatok, szőlőbetegségek, szőlészeti és borászati gépek és eszközök sokasága. A Mária-Terézia terem

Mezőgazdasági muzeum. Állattenyésztési gyűjtemények.

válík a Mauthner Ödön budapesti magkereskedő által ajándékozott gyönyörű kertészeti mag- és növénygyűjtemény.

A reneszánsz épületben azon tárgyak és gyűjtemények vannak elhelyezve, melyek a mezőgazdaság belterjesebb üzemét és ennek sokféle segédeszközét ölelik fel. Itt talált helyet az állami ménesuradalmak és egyúttal a lótenyésztés kiállítása, Mezőhegyes (Kozma Ferenc Zala készítette ércszobrával), Kisbér, Bábolna, Fogaras és a gödöllői korona-uradalom. Szembetűnnek Vastagh gyönyörű ménlőszobrai, gazdaságok, egyes épületek, gyárak, gépek, mezei vasutak gondosan elkészített mintái, gazdasági termények sokasága, számos ló- és szarvas-

és a „zöld” terem, mely utóbbi a muzeum könyvtárául szolgál, időleges kiállításokra és képtárul van fenntartva. Arrább vannak még a talajminták és a házi ipar csoportjai. A földszinten a mezőgazdasági építészet nagyszámu mintákkal van képviselve, melyhez a gép- és eszköztárlat, valamint a műtrágyaosztály csatlakozik. Bosznia és Hercegovina és a külföld részére külön helyiséget rendeztek be. Az előbbiben a kezdetleges formájú mezőgazdasági eszközök és a megrakott teherhordó állatok, utóbbiban az Amerikából való nagy maggyűjtemény a csoport disze. A mezőgazdasági iparágak, a malom-, a szesz-, a cukor- és sörfőzőipar érdekes látnivalókat nyújtanak, így a különféle gyári termékeken kívül a

sárvári cukorgyár és egy szeszgyári berendezés mintáját. Az esztergomi bazilikában levő Bakács-kápolna másában a gazdaságtörténelemnek is előkelő helye jut, odább a selymészet gyűjteménye maga egy muzeum. A bejáratától jobbra és balra elterülő folyosón a mezőgazdasági statisztika táblázatai és térképei borítják a falakat.

Ez alkalomból illőnek és méltányosnak tartjuk azokról is megemlékezni, kiknek a muzeum létesítése köszönhető. Mert maguktól még a porszemek sem mozdulnak meg. Egyének lelkesedése rakja egymásra az első köveket, melyekre büszke alkotmány nehezedik.

A muzeum megalapítása a *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter emlékéhez fog fűződni. Bár mely régi eredetű is a mezőgazdasági muzeum eszméje, de ő vitte ki azt, hogy ez az eszme testet öltjön. Sok kedvező alkalmat láttunk már kárba menni, egyének közömbössége miatt; őszintén üdvözljük tehát Darányi földmívelésügyi minisztert; üdvözljük, mint a magyar mezőgazdaságnak őszinte barátját, a ki szívét nyitva, jó indulatait készen tartotta e nemes terv számára.

De a muzeumban a magyar gazdaközönség is emléket állított magának; emléket állított áldozatkészségének s tanujelét adta fogékonyságának a közművelődés haladásának magasabb követelményei iránt. Minden egyes, a ki e muzeum számára egyetlen tárgyat is ajándékozott, találja fel elégtételét abban a tudatban, hogy egy évszázadokra szóló intézménynek vált első alapítójává.

Nagy munka volt azonban a muzeum szervezése is; rendszerbe foglalása a nagy anyaghalmaznak oly módon, hogy azok a szigorú szempontoknak eleget tegyenek és a továbbfejlődésnek helyes alapját képezzék. Hogy ez a feladat aránylag rövid idő alatt ily sikeres megoldást nyert, ez a *Paikert* Alajos érdeme. Paikert volt az, a kinek minden egyes tárgy keresztül ment a kezén s a ki a muzeum összes ügyeit tudással, szakértelemmel s jó ízléssel vezette.

A mezőgazdasági muzeumnak a fentebbiekben való ismertetésével kettős célunk volt. Először fogalmat akartunk nyújtani olvasóinknak magáról a muzeumról, másodsorban pedig fel akarjuk hívni olvasóink figyelmét arra, hogy ha egyes tárgyakkal jutnak birtokába, a melyről a vett ismertetés után azt találnák, hogy a muzeumban hasznosíthatók volnának: küldjék azt be a mezőgazdasági muzeum igazgatójához (Budapest, Városliget, történelmi csarnok), a hol megfelelő tárgyakat esetleg (a beküldő kívánságára) pénzért is megvesznek.

Akik pedig felkerülnek Budapestre, ne mulasszák el ennek a muzeumnak a megtekintését, mely belépti díj nélkül nyitva áll az érdeklődőknek s melynek éppen az a célja, hogy a mezőgazdasági foglalkozás minden eredményét és eszközeit szemléltetileg ismertesse a látogatókkal.

Mauthner Ödön.

A midőn a mezőgazdasági muzeumról szóló közleményünkben általánosságban megemlékeztünk arról, hogy annak létrejövetele első sorban azoknak köszönhető, a kik az ezredéves kiállításon volt gazdasági tárgyaikat a muzeumnak ajándékozták, külön is érdemes megemlékeznünk *Mauthner* Ödön magkereskedőről. Ő a kiállításban volt külön pavillonjának összes tárgyait ingyen odaajándékozta a gazdasági muzeumnak nemcsak, hanem kötelezte magát arra is, hogy ezt a gyűjteményt évről-évre a felmerülő újdonságokkal ki fogja egészíteni. Ezen gyűjteménnyel a muzeum egy teljes kertészeti mag-, növény- és eszközgyűjteményre tett szert, mely a muzeum osztályai között már is a legtekélyesebbek közé tartozik.

Mauthner a magyar magkereskedelemnek a régihez képest teljesen új irányt adott, mert ő vezette be ez üzletágba a szoliditást, a melylyel a magkereskedelem a mezőgazdaságnak valóban hasznára válik.

Mauthner Ödön 1846-ban Budapesten született. Pályáját József főherceg kisjenői uradalmában 1864-ben gyakornokiságon kezdte. Később Károlyi György gróf mácsai, majd Eszterházy Miklós herceg bujádi uradalmában ismerkedett meg a mezőgazdaság és kertészet gyakorlati kérdéseivel. Itt tapasztalásból győződött meg a gyakorlat e tanulságos éve alatt, hogy a külföldi magkereskedések mily silány és megbízhatatlan magvakkal szedik rá a magyar gazdaközönséget s már akkor megfogamzott benne az a gondolat, hogy olyan magkereskedést alapít, a melynek rendeltetése az idegen silányságok kiszorítása lesz.

1869-ben beiratkozott a magyarvári gazdasági akadémia növendékei közé. Innen a földmívelési miniszterium ajánlatával ellátva külföldi tanulmány-utra indult. Egy hires tanár mellett, a ki akkor a legnagyobb magvizsgáló állomás feje volt, félévig segédeskedett.

Ily előzmények után nyitotta meg Mauthner 1874-ben magkereskedését a fővárosban. Szolid üzleti elvei legyőzték a nehézségeket s a hazai gazdaság bizalma mindinkább feléje fordult. E bizalom következtében a kezdetben csak két alkalmazottal működő üzlet ez időtől fogva gyorsan fejlődött, úgy hogy üzleti alkalmazottjainak száma ma már a 100-at is meghaladja, nagyság és berendezés tekintetében pedig Londont és Párist kivéve egész Európában egy üzlet sem vetekedhetik.

Érdemeit Ő Felsége is elismerte, a midőn a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntette ki, ezenkívül számos külföldi udvarnak, így a bolgár, román és szerb udvaroknak udvari szállítója címét is viseli.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Biró József urnak. A legezészerűbb, ha az „Országos Kölesönös Biztosító Szövetkezetnél” (Budapest VIII. József-körút 8.) adja fel biztosítását. Itt nemcsak olcsón biztosítanak, de a károkat is hamar és tisztességesen fizetik ki. A biztosítás feladása végett írjon a fenti címre, ott minden részletet szívesen megadnak. — **Faddi Johák** urnak. 1. A vadkörte-magot legjobb sorba elvetni jól előkészített porhanyó földbe sekélyen. Szokták elvetni ősszel is, de lehet tavasszal is. 2. A eseresznye, meggy, sárga és őszibarack magját ősszel szokták elültetni, mert ez sokáig esirázik, sok nedveségre van szüksége. — **Nagy Sándor** urnak. A kölesön felvétele végett forduljon a „Jelzalog forgalmi intézethez,” melynek címét a hirdetési rovatban megtalálja. 2—3%-os pénzt az angolok is csak nagyban adnak a bankoknak. Egyes ember ahhoz hozzá nem juthat. A kölesön felvétele előtt írjon az illető intézetnek, a mely tudatni fogja a feltételeket és a kölesön közvetítésének az árát is. — **Mátyás Péter** urnak. Eladó zabját megfelelő mintával együtt a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének ajánlja fel. A szövetkezet címét megtalálja hirdeteink között. — **Farkas Elek** urnak. A párizsi kiállítás dolgában tényleg csak a kormánybiztos adhat felvilágosítást. A csoportos kiállítás úgy lesz, hogy az illető megyében alakul bizottság, a mely az egész megye kiállítandó tárgyait összeszedi és együtt küldi fel a kiállításra a kormánybiztoság költségére. Ma még mi sem tudunk többet mondani. — **Bezák János** urnak, Chinorán, **Kölös Sándor** urnak, Szakácsi. **Zajos Mihály** urnak Duna-Mócs, **Szegfű Sándor** urnak F.-Muzslya. A „Hangya” fogyasztási és értékesítési szövetkezet igazgatósága a kért alapszabályokat közvetlenül fogja megküldeni, egyúttal a szövetkezet megalakítására nézve a

szükséges utbaigazításokat is megadja. — **Vallyon Istvánné** urnőnek. Ha ménesikói három évesek el is multak, de még a negyedik évüket be nem töltötték, bejelentheti a vásárló bizottságnak. Mindenesetre értesíteni fogják, ha el nem fogadhatók. — **Horváth Regina** urnőnek. Legjobb volna, ha részletesen megírná, hogy háza mekkora, telke milyen nagy, értéke] micsoda és mennyi kölcsönt akar felvenni és úgy fordulna a „Jelzalog forgalmi intézet”-hez. Tudomásunk szerint azonban ott csak földbirtokra lehet olesó hitelt hosszú idei törlesztésre szerezni. Vidéki házra bajosan. — **Horváth Péter** urnak. A kívánt 1 és 2 osztályu elemi iskolai könyveket utánvét mellett megküldetjük. — **Munkás olvasókör.** Az újépület telke körülbelül 10—12 holdatt tett ki. — **Csak itt . . !** Gondolat is, érzés is van benne, csak a formákkal nem barátkozott még meg, és kivéve az első két strófát, mely a legjobban sikerült, nincs benne ütem. Az első két strófát buzditással itt adjuk:

E kis család szerető körében,
Csak itt tudok megpihenni itt.
Feledve a lét nagyküzdelmének,
Egy-egy percze minden gondjait.

Itt elzárva az önző világtól,
Szeretteim karjai között.
Egyedül csak itt az én világom,
E négy fehér csendes fal mögött.

6282. sz. előfizető. 1. Utmutatás hitelszövetkezetek alakítására cz. füzetet postai uton küldjük. 2. Ajánljuk a „Magyar könyvtár” cz. irodalmi vállalatot, a mely 15 krajczáros, 4—5 iv terjedelmű füzetekből áll. Tartalmazza a legjobb magyar és külföldi kiváló írók szépirodalmi műveit. Előfizethetni *Wodiáner F. és Fiai.* könyvkereskedésénél (Budapest, Andrássy-ut 21.) Előfizetési díj egy évre (24 füzet) 3 frt 60 kr. Népszerű gazdasági szakmunkákat jutányosan szerezhetnek be az erdélyi gazdasági egyesület könyvkiadó vállalatánál, Kolozsvárott. — **W. M.** urnak. Ha törvényszerűen nincsenek elválva, akkor az egész dolog csupán családi belbékétlenkedés, mihez a hatóságnak semmi köze. Ha azonban el vannak választva, akkor lopásnak minősíthető, a mely a járásbíróság elé tartozik. — **M. K.** urnak. A kérdés egy kis utánjárást igényel. A jövő számban válaszolunk.

ELSŐRANGU HAZAI GYÁRTMÁNY.

Gőzcséplők

Pontos cím:

**ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR**
részvénytársulat
BUDAPESTEN.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára,
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakszavagó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉKKEL
és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecskaavagók

Morzsolók

Elek

Vetőgépek

Borpresek

Számrejtvény.

 R 100 100 100 100 $\frac{9}{v}$ 00
100 100 100 100

A talány helyesen megfejtői között egy regénykötetet sorolunk ki.

Megfejtési határidő február 14.

Lapunk 4. számában közölt számrejtvény megfejtése:

Isten áld meg a magyart.

Helyesen fejtették meg: Koleszárits Ferenczné, Tábori Gusztávné, Nikodem Vilma, Nemes Ella, Aizenpreisz Viktoria, Kiss Anna, Baksay Antal, Sipos Mihály, László Endre, Hagymás János, Füst M. Sándor, Szoboszlay Gyula, *Csáki András*, Beke István, Schornszky S. Tamás, Mozgay Mihály, Miklies Ferencz, Berki József, Jordán Imre, Unger Kornél, Eskiütt György, Balla Mihály, Veér Lajos, Koleszárits Ferencz, Kraszváy Mihály, ifj. Szita Mihály, Gömbkötő N. János, Nagy Simon, Farkas Pál, Szöts József.

A sorshuzásnál *Csáki András* ur neve (Uj-Kécske, Pestm.) kerülvén ki elsőnek, czimére jutalomdíj gyanánt Theuriet André „Az erdész ur fia” czimű regénykötetét postai uton megküldték.

Budapesti placzi árak.

Budapest, február hó 5-én.

Gabona. (Arak métermázsánként értendők.) Buza 76—81 kg, *tiszaviléki* 12.25 frttól 13.25 frtig, *pestviléki* 12.30 frttól 13.05 frtig, *fehértó* 12.50 frttól 13.30 frtig, *bácskai* 00.00 frttól 00.00 frtig, *bánási* 00.00 frttól 00.00 frtig.

Rozs 70—72 kg. 8.40 frttól 8.50 frtig.

ORSZÁGOS MAGYAR

KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ-SZÖVETKEZET

BUDAPESTEN, VIII. ker., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: Teleki Géza gróf. Alelnök: Csávossy Béla. Igazgatósági tagok: Andrassy Géza gróf, Bujanovics Sándor, Dessewffy Aristid, Püspöky Emil, Rubinek Gyula, Szentkirályi Kálmán, Szilassy Zoltán, Szonyi Zsigmond, Teleki Sándor gróf. — Vezérigazgató: Szonyi Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának: folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A takarmányt és szalmás eleséget

tűzkár ellen a szövetkezet

tetemesen olcsóbban

biztosítja, mint a hazánkban működő bármely más biztosító intézet.

 Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kis gazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az **Igazgatóság Budapestben**, (József-körut 8. sz.) és a **vidéken létesített ügynők**.

Árpa: takarmánynak 60—62 kg. 6.15 forinttól 6.55 frtig, *életre való* 62—64 kg. 6.45 frttól 6.55 frtig, *sörfőzdei* 64—66 kg. 8.00 frttól 9.60 frtig.

Zab 39—41 kg. 6.28 frttól 6.40 frtig.

Tengeri 78—82 kg. 4.65 frttól 4.75 frtig.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	19.20	19.00	18.70	18.30	18.00	17.80	17.20	15.30	13.10

Buzakorpa, finom 7.50-7.60, durva 4.00—4.40 frt zsákkal együtt.

Marhavásár fizetnek páronként: *elsőrendű jármos ökörért* 317—355 frtig; *középmínőségűért* 270—255 frtig; *gyenge minőségűért* 200—240 frtig; *hízott magyar és tarka ökör jobb minőségű* mm.-ként élősúlyban 29—31 frtig, *hízott magyar és tarka ökör közepminőségű* 24—28 frtig. *Fejős tehén*, magyarfajta 100—180 forintig, tarka 85—140 frtig darabonként. *Élő borjú* 1 kgr. élősúlyért fizetnek minőség szerint 32—44 krt. *Vágott borjú* 1 kgr. hussúlyért fizetnek 46—65 krt.

Sertésvásár. (Kőbánya.) 100 kgr.-kint élősúlyban 4% és 45 kgr. levonás az életre. *Elsőrendű* 300—380 kgr. nehéz sertésért 52—59 frt., vidéki sertés könnyű páronként 250 kilóig 50—52 frt.

Baromfivásár. *Lud*, sovány, páronként 2.00—3.00 frtig, *kacsa* 2.30—3.60 frtig, *tyúk* 1.00—1.40 frtig, *csirke* 80 kr.-tól 120 krig, *káppan* 1.80—2.40 frtig, *pulyka* 3.60—5.50 frtig.

Vegyesek. *Tojás* 100 drb. 3.50—4.00 frt. *Szalonna* 80—85 krajczár. *Vaj* Ia. 108—140 kr., IIa. 100—110 kr. *Olvasztott vaj* 00—000 kr. *Méz sárga csurgatott* 40—70 kr. *Burgonya sárga* 2.60—3.20, *rózsa* 2.00—2.80, *közönséges* 75—85 kr., *paprika* 35—52 frtig, *hüvelyes paprika* 18—52 frtig métermázsánként.

Juhvásár: *hízott ürü* páronként 17.00—19.00 frt, *feljarított juh* 11—14 frt, *kiverő juh* 7.00—9.00 frt, *kecske* 6—7 frt.

Takarmányvásár. *Réti széna* 1.80—2.50 frt, *muhar* 2.40—2.60 forint, *zsupszalma* 1.40—1.70 frt, *alomszalma* 1.40—1.40 frt.

Egyéb magvak: *mák* 29—31 frt; *bab fehér nagyszemű* 6—6.75 frt, *apró* 7—7.50 frt, *tarka* 9—12 frt, *lencse* 14—17 frt, *borsó héjas* 8.50—8.60 forint, *köles* 4.75—4.75 frt, *kendermag* 7.95—8.00 frt, *repeze* 13.00—13.50 frt. *Löhére* 40—50 frt mm.-ként.

Bőrök. *Ökörbőr száraz* 11—18 kg-ként 80—88 frtig, *tehenbőr száraz* 77—80 frt. *Nyers ökörbőr* (20 kg.-tól 35 kg.-ig) 29—35 frtig, *tehenbőr nyers* (20 kg.-tól 45 kg.-ig) 29—37 frtig. *Juhbőr*, gyapjas, páronként 36—43 frt.

Mult évi forgalom: 25,223 mm.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség
figyelmét

a budapesti

gyapju-aukcziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

A bejelentéseknek eléggé korán való beérkezése esetén a cég annál nagyobb versengést biztosíthat ezen aukcziók részére, mivel még a téli hónapokban ébreszti a bel- és külföldi vevők érdeklődését.

Mindennemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. s Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

Ganz és Társa

vasöntő- és gépgyár részvény-társulat,
BUDAPESTEN,
ajánlanak:

Gépészeti s építési munkákat, vas-, aczel- és fémöntvényeket, teljes malomberendezéseket, transmissiókat, zúzóműveket, vizikereket jó eredménnyel pótló turbinákat, különösen pedig:

Hengerszékeket kéregöntetű hengerekkel mű- és parasztra-örléshez; kisebb nagyságu darálószékeket, melyek petroleumos vagy elektromos motorral kombinálva daráláshoz gazdasági czélokra kitűnően beváltak.

Petroleum-motorokat közönséges lámpa-petroleummal s adómentes benzinnel való hajtásra; ezen motorok előnyösen helyettesítik a kisebb gőzgépeket és járgányokat, kocsira szerelve mint petroleum-lokomobil cséplőgépek hajtására kiválóan alkalmasak. Üzemök biztos és nem tűzveszélyes, mert lámpa és szivattyu nélkül dolgoznak.

Elektromos áramot fejlesztő gépeket, melyek gőz- vagy petroleum-motorral, esetleg turbinával hajtva, úgy világításra, mint az egymástól távolabb álló épületekben elhelyezett tejgazdasági, takarmány-aprózó, rostáló, cséplő, őrítő stb. gazdasági gépek hajtására is alkalmasak.

903

Kurcz Lipót és Társa

photozinkografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

Clichéket

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-typia, fametszet stb. útján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografailag legszebben és legolcsóbban sokszorosítottak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

A „Független Ujság” kiadóhivatalában megszerezhetők:

A Magyar Nemzet Ujjászületése.

A „Független Ujság” karácsonyi melléklete, mely az 1848-ki korszakalkotó eseményeket írásban és művészi kivitelű képekben ismerteti.

Ára: postai küldéssel együtt 30 kr.

„Magyar Földmívelők Naptára 1898.”

Ára postai küldéssel együtt 35 kr.

„Fairbanks” mérlegek

a legtükéletesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolosúlyos fémmerőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik.

Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük-nél fogva úgy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitűnőbb mérlegek.

Gazdasági, szekér-, marha-, zák- és rak-tári mérlegeinket

czélszerű és aczélnek megfelelő szerkezetűknél fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek áráinál nem magasabbak, a hitelítés, csomagolás és loco vasutra való feladás költségei már befoglaltatnak. — Gazdasági egyesületi tagok érkező évi részvételük Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-ut 12. címzendők. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

Fairbanks

mérleg és gépgyár részvény-társaság.
Budapest, Andrassy-ut 14. Gyár: Külső-váozsi-ut 146.

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Kölcsön a valódi becsérték háromnegyed részéig 20-60 év költi időre kecsképenben. Birtokos felmondhat, pénzügyintézet nem mondhat fel. Csakely kamattal tike is törlesztetik. Lebonyolítása leg-rövidebb idő alatt

— Convertálás belyeg- és illetékmentes. — Semmi előleges költség.

Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csakis: telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv másolat. 40494

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
Budapest, Váci-körut 39.

Intenzitunk az egyedül, mely az ország minden megyéjéből, halásigok és a legkiválóbb föld-birtokok által okmányuszerzőleg nyúlva van.

Az ezredéves orsz. kiállításon kitüntetve.

VARJU ÉS TÁRSA

cs. és kir. szab.

hangszer-ipar telep
BUDAPEST,

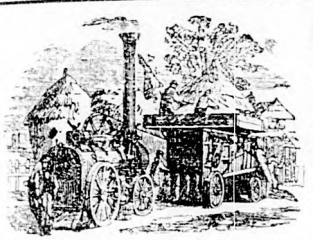
VIII. József-körut 20. sz.

Ajánlják saját gyártmányu hangszereiket. Cimbalmok pedál nélkül 45, 55, 60, 65, 75 frtért pedálos 80 frttól feljebb. Czimbalmainkért 2 évi kezességet vállalunk. Iskolahegedűk 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 frtért és feljebb. Régi kijátszott hegedűk nagy választékban 15, 18, 22, 26, 30 frtért és feljebb.

Javítások elfogadtatnak, gyorsan s pontosan eszközöltetnek.

Használt hangszerek becsérültetnek.

Arjegyzék ingyen és bérmentve. Lapunk előfizetői, ha a megrendelésnél e lapra hivatkoznak árenged-ményben részesülnek.

GRAEPEL HUGÓ

gép- és rostalemez-gyár, malomépítész

Budapesten, V. ker., Külső váczi-út 46. szám.

Marshall, Sons & Co. Lmtd

angolországi gépgyár vezérigényőke ajánl utolérhetlen szerkezetű és minőségű Marschal-féle

gőzmozgonyokat és gőzeséplőgépeket,

szabadalmazott

kombinált gabona- és lóhere cséplőgépeket két cséplődobbal,

szabadalmazott gabonacséplőgépeket kombinálva kukoriczamorzsolóval, — Gibás-féle szabadalmazott kazalozó készüléket (golyát), Harrison-féle „Albion” őrlőgépeket.

Malomépítészeti osztályom elvállal gazdasági malmok, magas- félmagas- és vāmörló-malmok teljes berendezését és takarmánykamrák feiállítását.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Legfrissebb hír

Karikás bácsiról.

A Karikás János bácsi csodálatos kalandjairól szóló könyv

megjelenése néhány nappal késik

1. mert időközben gyönyörű képek érkeztek, amelyekkel Karikás bácsi díszíteni akarja a munkáját, most tehát már igazi képes-könyvet fog kiadni;
- de 2. tudni akarja, hogy hány példányban nyomassa a könyvét, evégből értesitse egy levelező-lapon a kiadóhivatalt mindenki, aki megakarja venni.

A könyv ára — ámbár művészi kivitelű képekkel gazdagodott — **semmitel sem drágább**, mint eddig. Bolti ára 50 kr, a „Független Ujság” előfizetői azonban 35 kr-ért kapják meg.

„Független Ujság” kiadóhivatala
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Egészségi kereszt

v. lóhere alakú emlény.

Aki még nem jutott birtokába, rögtön rendelje meg az ereklje egészségi keresztet, vagy lóhere alakú emlényt, mert ezek valódi arany és ezüstből készítvék, évek hossza után is értékesek.

Ezrek meg ezek

férfiak, nők, fiúk, leányok, öregek és fiatalok viselik ezen nagybecsű

talizmánt,

melyet illetőleg kivétel nélkül minden élő lénynek viselnie kellene.

Mindenki megengedheti magának a csekély kiadást egy ily általában elismert és kedvelt ékszerért, mely örök életig kedves ereklje.

Kereszt vagy lóhere

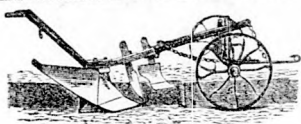
valódi ezüstből frt 1.50

valódi aranyból frt 5.—

selyemzsinóron, bérmentve haza szállítva.

Megrendeléseket az összeg beküldése, vagy utánvétel mellett eszközöl

FEKETE JULIUS, Bécs, V., Rüdiger-utca 1./F. U.

Ajánlom minden ekeversenyen
első díjakat nyert

egyetemes

ACZÉLEKÉIMET,

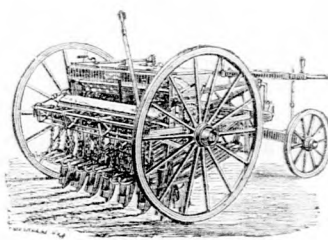
melyek anyag, kivitel s olesó árnál fogva az összes eddigi konkurencziát legyőzni képesek.

Bächer Rudolf,

cs. és kir. kizárólagos eke és talajmivelő eszközök gyára

BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 68. sz.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Tagadhatatlan legjobb
vetőgépe a jelenkornak
a Melichár-féle

Unicum Drill

rendkívül egyszerű és
feltétlenül szolid kivi-
telű.

Leírás és árajánlattal bérmentve szolgál

Melichár Ferencz

cs. és kir. szab. vetőgépgyára

BUDAPEST,

VI. ker., Nagymező-utca 68. sz.

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.

Ültetés távolsága: 15—20 cm.

Talaj minősége: Jól trágyázott.

Mauthner-féle magvak.

Aussaateit: August und September.

Pflanzweite: 15—20 Cm.

Bedenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A MAUTHNER-féle

hirneves

konyhakerti és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban a törvényesen bejegyzett

Medve védjeggyel

valamennyi nagyobb vidéki

fűszer- és vaskereskedésben kaphatók.

A Budapesten Andrassy-ut 23. szám alatt létező **Mauthner Ödön** czég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, amely csomagok ragasztva, a medve ábrával és a **MAUTHNER** névvel vannak jelölve, úgy a mint a rajz itt mutatja.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. Alkotmány-utca 31.

Több évi tapasztalat után bebizonyult, hogy a legtökéletesebb és tartósságánál fogva a legolcsóbb és legtökéletesebb permetezőgép a **VERMOREL-féle**

„ECLAIR“

peronospora permetező, mely eddig minden versenyen az első díjat nyerte el.

Kizárólagos magyarországi képviselet.

Ára 20 forint csomagolással.

„AZURIN“ 1 frt 25 kr. kilogrammja.

Aussigi I-a „RÉZGÁLICZ“ 25¹/₂ frt mmként, 26 kr. kgm-ként.

„RAFFLAHÁNCZ“ 42 kr. kilogrammja.

A t. cz. gazdák és szőlőbirtokosok figyelmébe.

Az előrelátható tömeges tavaszi megrendelésekből kifolyólag — késések elkerülése czéljából — kérjük különösen az „ECLAIR“ permetező megrendeléseket előjegyzés végett mielőbb hozzánk juttatni.

I^a Rézgálicz 98-99⁰/₀

jegecekben és örölve és egyéb permetező anyagok továbbá

Szuperfoszfát,

chilisalétrom,
kénsavas-káli,
kénsavas-ámmon,

Szőlőtrágya-compositio

és egyéb műtrágyaféléket legjutányosabban ajánl:

a „Hungária“ műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság Budapest, Váci-körút 21.

„Patria“ irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Köztelek.)